

И
Н
Е
М
П
О
Т
О
Н
А
М
О
Р

ЛЮБОМИР ЛЕВЧЕВ

enthusiast

„УБИЙ
БЪЛГАРИНА!“

© Любомир Левчев, автор, 2014
© Цвятко Остоич, художник, 2014
© **Enthusiast** – запазена марка
на „Алто комюникейшънс енд пбблишинг“ ООД, 2014

ISBN 978-619-164-095-9

Любомир Левчев

**„УБИЙ
БЪЛГАРИНА!“**

Роман от спомени

enthusiast

София, 2014

ПАРЧЕТА ОТ ПРЕДГОВОРИ

Българската държава беше минала 1300 години. Аз бях минал 50, когато в душата ми се самонастани необяснимо предчувствие. Появиха се Четиримата конници, които повтаряха: „Убий Българина!“. Единият добави: „Внимавай, това е заглавие. Трябва да се окове в кавички. Каквото напишеш след това със свои думи, наречи го роман“.

Започнах трескаво. Всеки истински роман е една човешка история. Бързах. Не знаех защо. Не знаех, че Фукуяма вече пише „Краят на историята и на последния човек“.

А Константин Иречек беше написал някъде, че българският народ се състои от бивши, настоящи и бъдещи министри. Това се отнася за онези следосвобожденски времена, когато във всяка кръчма Българинът е „бистрил политиката“. Помня този Българин. Всъщност той само привидно говореше за политика. Подтекстът на това негово вълнение беше историята. Българинът си задаваше вечните въпроси: „Кой съм аз?“ „Откъде съм дошъл?“ „И къде отивам?“ Колкото хора – толкова отговори. А историята е една.

Днес нещата малко са се променили. Днес българският народ се състои от бивши, настоящи и бъдещи историци. По клубове и квартални ресторантчета всеки спряга историята. Тя била съвсем друга. Но била преиначавана. А тя си остава следа на политиките.

Казват, че най-лесно се пишело за детството и юношеството. И аз вече завършвах спомените си за тях и вече предупреждавах, че книгата няма да бъде една, а вероятно три...

Тогава заварих Ванга на Рупите. Беше страшно възбудена. Повтаряше в транс:

– Любчо, Любчо, страшното идва! Много страшно!

– Как го виждаш? Какво е? – питах я глупаво аз.

А тя ми отговори убийствено ясно:

– Парите сменят своето място.

Така се роди „Убий Българина!“ – книга за моето начало. Тази ужасна изповед претърпя пет издания (според злите езици закупили я турците, прогонвани от България – харесвали заглавието). После книгата бе настигната от това, което предсказваше.

Следващата книга нарекох „Ти си следващият“. И тя претърпя пет издания.

През есента на 2011 г. излезе „Панихида за мъртвото време“.

Думите ми свършват. Историята – не.

3. МРАК И БЛЯСЪК

*Сляпо дете е бил вятърът,
вятърът над морето.*

Луис Росалес

Срещал съм хора, които твърдят, че добре помнят първото си впечатление от света. Това е почти равносилно да си присъствал на раждането на своето съзнание. Аз не мога да кажа уверено кои са най-ранните ми спомени. Знам, че ние приписваме на своята памет чужди разкази и внушения. И ето че сега, като се опитвам да стигна до „началото“, не стигам до словото, а до неуверения спомен за Мрака и Светлината. Тази първа, първична, първоначална тъма прилича на нощта, а светлината не е отделена от нея. Светлината се поражда като искри. Мисля, че това не са звезди. По-скоро приличат на далечните светлини на град.

Когато съм бил на една година, все още в моя роден Троян, от който нямам друг спомен, една вечер майка ми и баща ми излезли, поканени на гости у приятели. Тридесет и шест годишният лекар от санаториума за гръдоболни смятал, че младостта му отдавна е минала. Неговата тридесетгодишна съпруга не била на същото мнение. Но какво ли значение може да има самочувствието ти в едно планинско градче, където обличаш празничните си дрехи не повече от три пъти в годината? Майка ми твърди, че това са били много щастливи времена.

Мен и сестра ми оставили вкъщи под надзора на добрата домашна прислужница. Но тя не можела да поправя бушо-

ни, а точно тогава – изгорели. Отворила прозореца, за да ни свети есенният мокър град. Било прекрасно. В капчука още звънели сълзите на отминалия дъжд. Ветрецът довявал горчивия дъх на хризантемите. И така съм се простудил, че едва ме спасили. Високата температура ме хвърлила в два ужасни според майка ми припадъка. Гърчил съм се като в крематориум. Колегите на баща ми били казали: „Ако настъпи трети припадък, това дете ще остане завинаги епилептик.“

Значи още оттогава ми е тръгнало на страшни диагнози. В течение на живота ми с „нежна обич“ са ме обявявали за алкохолик, шизофреник, извратен тип, самоубиец, убиец и прочее.

Внушавам си, че първият спомен, издълбан на брега на съзнанието ми, е бил именно този вълшебен прозорец на блясъка и мрака. Ясно помня чувството на възторг и преклонение пред жълто-червените пулсиращи съсредоточия. И колко пъти се е повтарял този екстаз, когато някой нощен влак ме е отвеждал в непознат град, когато от далечината внезапно са ме пронизвали лъчите на сиянията и надеждата...

Помня, че първият мрак беше голям, всеобщ и аз му принадлежах, а блясъкът беше малък, далечен и желан.

Вече във възрастта на детските болести, на ангините, шарките и скарлатините, винаги когато температурата се изкачваше към 41 градуса, ме е спохождало едно и също трескаво видение – огромен горещ мрак и искри светлина, които подскочат, движат се, превръщат се в огнени камшици, омотават се като кълбо и отново се пръскат на искри.

Много по-късно онази, която наричахме Бялото момиче, ми казваше с усмивка, че това е космическа болест, че това е важен знак, но е рано той да ми бъде обяснен.

Мислейки за първомрака и първосветлината, за първичния студ и първичния огън, задавал съм си въпроса: ние, които възпяваме огъня, не сме ли все пак дечица на студа? Тън-

ката температурна територия, в която живеем, е изтеглена до самия край на абсолютния студ. Четиридесет и три градуса вътрешна топлина ни погубва. А отвъд тази граница империята на огъня е безкрайна до милиони градуси. Не сме ли ние деца на ентропията?

Не съм сигурен дали мракът и блясъкът са спомен, или предчувствие. Ала имам един друг спомен, който може да не е пръв, но е безспорен. Това е пробуждането. Слънчева светлина, ослепителна като живота, и един много, много далечен глас – едно протяжно провикване: „Мляко!“.

Търново е първият град, който помня. Това е голямо щастие и шанс за мен, защото първото нещо, което съм виждал, е красотата. Казват, че Търново с река Янтра приличал на Толедо с река Тахо. Красотата на Толедо ми се видя по-страшна от съдбата му. Търновград прилича на божествен полилей. Той блести някъде между земята и небето, неуловим като човешката душа.

Нашата къща се намираще по средата между върха, наречен Картала, и пропастта на Янтра, реката и магията. Застанал на прозореца или на балкона, аз имах чувството, че летя в пространството и времето.

Тогава, в моето детство, Търново имаше само две улици, прекосяващи го от единия до другия край. Едната се казваше „Търговска“, а другата – „Офицерска“. Глупавите имена на тези две улици доста добре определяха живота в града, който гордо се назоваваше „старопрестолен“ и „велик“.

Рано сутрин от сумрака на съседните села идваха млекарите. И техният глас се издигаше към небето като праисторическа молитва, състояща се от една-единствена дума: „Мляко!“. Жените излизаха несресани, по чехли и си купуваха бялото причастие на зората. Чуваше се също скърцане на каруци, които отиваха към пазара. Чуваха се човешки гласове като настройване на оркестър. Една след друга екваха ролетките на мага-

зините от улица „Търговска“. И изведнъж започваха да бият часовниците, т.е. камбаните на търновските черкви. Всичко това беше само звук, аз не можех да видя от прозореца друга картина, освен тържествения завой на Янтра, Стамболовия мост и над него Света гора. Колкото и да се надигах на пръсти, нищо друго не можех да видя, защото бях много малък.

Тогава отивах все тъй бос в кухнята. Там миришеше на сапун „Сън лайт“. Петелът, доста нескопосно нарисуван на кутиятата, поздравяваше изгряващото слънце. Миришеше също на бръснарски одеколон „Идеал“ и на препечен хляб.

Баща ми ставаше пръв, измиваше се до кръста със студена вода, избърсваше се и сядаше сам на кухненската маса. Пиеше липов чай и четеше медицински книги. Всяка сутрин това траеше около един час, докато стане майка ми и пригответи закуската. Тогава той хапваше нещо набързо, слагаше си връзката, целуваше майка ми ритуално и отиваше на работа в болницата.

Преди да тръгна на училище, никой не ме будеше и аз се излюпах по Божия воля, но винаги тогава, когато от баща ми беше останала само миризмата на одеколон „Идеал“.

Така започваха идеалните дни, когато започваше животът ми. И като че ли аз не съм се родил, а съм се събудил.

Баща ми беше мълчалив, строг и справедлив. Като пружина на часовник, той създаваше непрестанно ритъм. В моите очи майка ми беше най-красивата жена. По-късно разбрах, че е била доста наивна и сантиментална. Но винаги е била безкрайно смела и главно не се плашеше от работа. Сестра ми беше доста по-голяма от мен. Тя ме глезеше и всъщност беше моята най-голяма играчка. Детството ми беше щастливо не защото живеех в едно семейство, което не познаваше нуждата и лишенията, а защото в тези първи години получавах много човешка обич и топлина. Имах съученици, които раснеха всред истински лукс и богатство, глезеха ги, но аз знаех, че те не са щастливи, бяха жадни за сърдечност.

Моето семейство не беше богато. Баща ми не притежаваше никаква собственост и когато съвсем не навреме напусна този свят, ние изведнъж станахме истински бедняци. Всичките пари, които можеше да има един лекар в онези години, баща ми хвърляше без резерва, за да живеем всички щастливо. Много по-късно разбрах, че това е било негов и на майка ми комплекс, получен от собственото им тежко и безрадостно детство.

Главна привилегия на моето щастливо детство беше свободата. Колкото и да си въобразяваха родителите ми, че ме държат строго, аз знаех по-добре от тях, че мога да правя каквото си искам. Така че веднага след закуска изхвърчавах на улицата. Тя беше моето царство. Точно срещу нас имаше кино. Контрольорът бай Петко ме пускаше по всяко време, разбира се, без билет. Мики Маус и всички герои на Уолт Дисни гледах с доста голямо пренебрежение. Възрастните се смееха много повече от мен. Помня само два детски филма, които ме изумиха – „Магьосникът от Оз“ и „Василиса Прекрасната“. Така се случи, че ги гледах почти едновременно. Повече ми хареса „Василиса Прекрасната“, защото имаше мечове и бой. Иначе предпочитях филмите за възрастни. Бях толкова малък, че ме пускаха и на забранените за учаци се филми. И все пак това, което е останало в съзнанието ми, са документалните кадри от войната – танковете, падащите бомби, експлозиите. Моето щастливо детство съвпаднаше с най-големите ужаси, които е преживяло човечеството.

Другото ми ежедневно удоволствие беше малкият пазар, не по-далеч от киното. Помня пазара, на който имаше всичко. Помня как пазарът ставаше все по-беден. И помня как накрая имаше само изоставени сергии.

Най-напред играехме на криеница, гоненица, на стражари и апаши и на всякакви други изблици на свободата. След това дойде модата на топчетата. Това беше цяла епоха. Играехме в дворовете на училища и черкви или сред пепелищата на Ца-

Света гора се нарича хълмът срещу Царевец. Там се е извисявал търновският храм „Св. Богородица Одигитрия“. Това е върхът на изчезналите извори. Аз още се правя, че стоя на пост.

ревец и Трапезица. На триъгълника залагахме монети. С тези монети се снабдявахме, като ровехме чантите на майките си или старините – руините на историята. Изпитвам завист към себе си, като си представя как залагахме монети с ликове на римски императори, с монограми на български царе или тракийски образи. Много по-късно по нумизматическите борси аз виждах как такава шепа монети се продава за цяло състояние. Достопочтени професори, общонационални мошеници и всякакви обезумели колекционери с разтреперани ръце разглеждаха под своите лупи моето детство. Онази игра на топчета с историята, онази блажена игра, която ще си устроя поне още веднъж.

Е, как? – ще ме запитате вие. Много просто – като си спомня за Лудия учител по история.

Той не е измислен, мистичен символ. Той беше пенсионер самотник. Захласнат в преподаване на най-важната според него наука, беше забравил да се ожени. Нямаше и приятели, защото общуваше само с призраците на миналото. Казват, че някога бил жесток към учениците, и поради това имаше вра-

гове. Точно те го бяха обявили за луд. Впрочем той даваше сам немалко основания за такива твърдения. Облечен в мръсен и орфан, някога официален костюм, със сандали, през които прозираха различни по цвят чорапи, той прекарваше от сутрин до вечер на историческия хълм Царевец. Там, кацнал на развалините, той приличаше на Дракула, излязъл от някой гроб. Той причакваше туристи и предлагаше безкористно услугите си на гид. Ако учтиви посетители приемаха това, той ги убиваше с безкрайни лекции по българска и всеобща история. Имаше собствени възгледи за битието на човешките идеи и за събитията, които бяха преобразували света. Смяташе, че официалните хроники скриват истината. Неговите трактовки дразнеха хората, които обичат безспорното. Тогава прозвището „луд“ беше най-снизходителната реакция. Имаше и важни туристи, които призоваваха старият учител да бъде арестуван и въдворен, за да не разпространява еретични псевдонаучни, нерядко антидържавни и антинародни небивалици сред лековерните люде. В спор с такива блюстителни на официалната история старият учител се възпламеняваше като фанатичен богомилски проповедник. Такива като него са се качвали сами на кладата.

Той се страхуваше само от едно. Да не го изоставят слушателите. Не беше толкова луд, да говори сам на себе си. Тъкмо затова му бях толкова мил и нужен аз – малчуганът, неговият верен последен слушател, който го спасяваше от позора да говори на вятъра.

И ето ме, седя на топъл мраморен блок от срутената преди пет столетия крепост. Гледаме се с едно зелено гушерче и слушаме Лудия. Другата публика се разотиде. „Бедният човек!“ – бе въздъхнала последната кротка туристка. Това бе разярило стария учител и той крещеше, сякаш се караше на Господа:

– O, sancta simplicitas! O, tempora! O, mores!

Любомир Левчев

„УБИЙ БЪЛГАРИНА!“

Редактор *Юлия Малинова*

Вътрешно оформление и корица *Цвятко Остоич*

Коректори *Снежана Бошнакова и Юлия Малинова*

Предпечат *Лиляна Карагьозова*

Снимки *Личен архив на автора, Уикипедия и БТА*

Българска. Пето издание

Формат 16/60×90, печатни коли 20,5

ISBN 978-619-164-095-9

Издава

enthusiast

Запазена марка на „Алто комуникайиънс енд пбблишинг“ ООД

София, ул. „Кракра“ № 20

тел.: 02/ 943 87 16; факс: 02/ 943 87 18

e-mail: office@enthusiast.bg

Книгите на „Ентусиаст“ може да закупите с отстъпка

от www.bookstore.enthusiast.bg

www.bookstore.enthusiast.bg

Печат *ФолиАрт*

„В средата на 80-те години от дъното на душата ми се надигна тревожно предчувствие, че бързо трябва да разкажа преживяното, защото идва ново време, в което всичко ще се промени и за всичко ще бъде късно. Така се роди „Убий Българина!“ – книга за моето начало...“
Това са думи на Любомир Левчев, с които той ни въвежда в един роман от спомени – живи, ярки, каквито могат да бъдат само спомените от детството. В тази книга героят, сега от позицията на автор, се среща със себе си. Всъщност, среща се повторно

със смисъла на своето начало, за да изповяда преживяното време като предупреждение на недобре разчетената История. И за да ни даде своята интерпретация на някои исторически събития през погледа на Лудия учител по история. Както при размесването на колода карти, така и тук, авторът редува случките от личния си живот с тези от обществения и политическия пейзаж, за да ни направи свидетели на любопитни подробности около събитията от 9 септември 1944 г., но и на смъртта на своя баща две години по-късно.

Така, парченце по парченце, мозайката се нарежда и се появява първата част от историята на един динамичен, изпълнен с превратности и срещи с незабравими личности живот.

www.enthusiasmist.bg

Цена 18 лв.